

Biblioteca Centrală
Hunedoara-Dev

9 MAI ZIUA INDEPENDENȚEI ȘI A VICTORIEI

„Slavă ostașilor români, moștenitori ai tradițiilor eroice străbune, luptători neînfricați împotriva fascismului, pentru libertatea și independența patriei“ (textul inscripției de pe soclul monumentului).

CUCERIRI

9 Mai îngemănează semnificația a două mari evenimente de o deosebită importanță în istoria poporului nostru: cucerirea independenței naționale în anul 1877 și măreața victorie din 1945 asupra fascismului german, la care țara noastră și-a adus o contribuție de seamă.

Dobândirea independenței de stat a României acum 90 de ani a încununat luptele eroice duse de-a lungul a sute de ani de poporul nostru împotriva apăsătorului jug turcesc. Masele largi populare nu se mai puteau împăca cu subjugarea, în inimile lor năzuințele de libertate și independența națională erau adânc înrădăcinate și se împleteau cu aspirațiile către drepturi și libertăți democratice, pămint și o viață mai bună. Nimic, nici cea mai crudă teroare n-a izbutit să înăbușe această dorință de libertate a poporului, dimpotrivă, asupra națională, împilarea și suferințele grele au întărit flacăra luptei, au întărit sentimentul patriotismului, al demnității naționale. Răsfoind cronică vremii ne apar în față vitejii ostași români care, alături de Armata rusă, au luptat cu un neasemuit eroism pentru libertate și independență națională. Deși slab echipate și înarmate, masele populare s-au ridicat la luptă, salvând ființa țării. Pentru înzestrarea armatei s-a făcut apel la donații din partea populației. În apelul semnat de M. Kogălniceanu se spunea: „Avem brațe, nu avem puști“. În acele clipe grele, populația de la orașe și sate și-a manifestat adâncul ei patriotism, ajutând frontul prin donații în bani, alimente, îmbrăcăminte. Mii și mii de tineri s-au înrolat voluntar și au plecat pe front, purtând în inimă ideea unității naționale, a libertății și a unei vieți mai omenești.

Însetați de libertate și hotărâți să cucerească independența de stat a țării, ostașii români au scris pagini de neîntrecută vitejie. Ne sînt cunoscute și vii în amintirea noastră faptele de eroism de pe câmpiile Bulgariei, de la Rahova, Grivița, Plevna și Smîrdan. Din rîndul maselor s-au ridicat eroi ca maiorul Șonțu, căpitanul Valter Mărăcineanu, maiorul Ene, gornistul Ștefan Furtună și alții, întru chipul înaltele virtuți ale poporului român, marea lui dragoste de țară, dîrzenia și vitejia lui.

Înlăturarea jugului otoman, cucerirea independenței de stat a României au dezvoltat conștiința națională a poporului, au întărit sentimentul de încredere în forțele sale și au creat noi condiții pentru lupta de eliberare națională și socială. Înșelat și asuprit, poporul român a trebuit să lupte mult amar de vreme pînă să-și vadă visul împlinit: dobîndirea adevăratei independențe naționale și de stat a țării.

În deceniile care au urmat după cucerirea independenței din 1877, sarcina istorică de a fi în fruntea luptei pentru libertate socială și deplină independență națională i-a revenit clasei muncitoare. O etapă hotărîtoare în această luptă a început o dată cu crearea Partidului Comunist Român. Aspirațiile poporului nostru și-au găsit întru chipul în lupta Partidului Comunist Român care a ridicat sus steagul luptei pentru eliberarea socială și națională a celor ce muncesc. Sub conducerea Partidului Comunist Român, continuatorul tradițiilor înaintate ale mișcării muncitorești și socialiste, clasa muncitoare a înscris noi pagini de luptă și eroism pentru cauza poporului nostru, pentru apărarea libertăților democratice, a integrității și independenței patriei.

Victorioasa insurecție armată din august 1944, organizată și condusă de P.C.R., a încununat lupta dusă în anii precedenți, de către poporul român împotriva dictaturii militare-fasciste și a cotropitorilor germani. Ea a constituit începutul unei noi ere în istoria poporului nostru, a deschis larg drumul eliberării țării noastre, făuririi unei României cu adevărat libere și independente. Înălăturind dictatura antonesciană, România s-a alăturat cu hotărîre coaliției popoarelor antihitleriste, întreaga Armată Română a în-

(Continuare în pag. 4-5)

MIHAI BENIUC

CREȘTI, PRIMĂVARĂ...

Crești proaspătă cu flori și frunză
Pe stratul putredelor foi,
Făptura toată și-o pătrunză
Căldura soarelui și ploii
Răpăitoare, apriline,
Și ride-ne cu zări senine.

Cuprinde tot ce-i azi și mine,
Din forfota uzinii crești,
Crești, codrule și lan de pine,
Crești cu avinturi feciorești,
Să fii izvor curat și darnic
Poporului acesta harnic.

Crești din sămînța de cu toamnă
Cu grijă semănată-n șes,
Din arătura care-nseamnă
Rod nou din truda cu-nșeles
De-ndreptătită viață bună,
Crești și de fulgeră și tună!

Dă cuiburi, cîntece pe ramuri,
În inimă bucurii să dai,
Lumini în ochi, lumini pe flamuri,
S-apară-n pragul lunii mai
Surzătoare-ntreaga țară, —
Crești ca din basme, primăvară!

Cînd satul întrece comuna

În satele cu o slabă sau inexistentă activitate cultural-artistică, se aud deseori seure ca acestea: „Nei nu ne putem compara cu comuna. E greu să-i adunăm pe oameni la cămin. N-avem nici clădire corespunzătoare, nici cadre didactice în număr suficient. Numai căminul de centru are condiții”.

Există pe această temă nenumărate variante, fiindcă cei care se complac în inactivitate dau dovadă de destulă imaginație și fantezie în tăcuirea de argumente. Comodului îi vine mai ușor să găsească explicațiile eșecului, decît să asigure succesul.

Explicații și seure de tot felul privind lipsa de mobilizare, dezinteresul față de cerințele cultural-artistice ale țărânului cooperatist circulau cu duimul, pînă acum vreo trei ani, și în satul argeșean Surdulești. Iată însă că în

acest sat a venit prin transfer un om căruiu lincezeala îi dispăcea total, serile goale și triste fiindu-i de nesuferit — învățătorul Andrei Bozășteanu. Satul nu avea nici clădire pentru cămin, nici vreo formație artistică, iar pentru conducerea muncilor culturale era prevăzut un post de director obștesc, adică neplătit. Argumente pentru inactivitate ar fi fost deci destule și se pare că cei dinaintea lui Andrei Bozășteanu le-au folosit din plin.

El însă a căutat reușita, nu explicațiile inerte. A pus întâi pe picioare un grup vocal, formație mai la îndemina satului mic sau mijlociu și o echipă de dansuri alcătuită din copii de școală asupra cărora, ca dascăl, avea o autoritate directă. Grupul vocal, numărînd inițial opt persoane, s-a mărit treptat și a devenit în cele din urmă cor pe patru voci. Cît despre echipa de dansuri, copiii de vîrstă școlară li s-au adăugat frații, surorile și verii mai mari, satul Surdulești dobîndind în scurt timp și o formație de tineret. Cu cîntăreți și dansatori buni, învățătorului Bozășteanu i-a venit ușor să facă și o brigadă artistică. Totul în aproximativ trei ani de zile, răstimp în care, cu sprijinul larg al cooperativei agricole (președinte Dumitru Spereche), a fost construit și un cămin cu peste patru sute de locuri.

Activitatea noului cămin cultural este sprijinită acum și de către cei care susțineau înainte, mai mult sau mai puțin convingși, că la Surdulești nu se poate face nimic. Cu răbdare, stăruință și molipsitoare dăruire, directorul obștesc a captat energiile și priceperile tuturor celor douăsprezece cadre didactice din sat, le-a strîns în jurul căminului.

Primul succes într-o întrecere oficială a fost promovarea corului și a formației de dansuri din Surdulești pentru faza raională a concursului al VIII-lea. Satul Surdulești s-a prezentat pe scenă mai bine pregătit decît comuna Miroși de care aparține și care a venit fără cor, deși are director plătit și dirijor absolvent al secției externe a școlii populare de artă.

Cazul Surdulești nu este izolat. În raionul Costești mai sînt și alte sate care desfășoară o activitate cel puțin egală cu a căminelor culturale de centru: Ziduri, Malu, Satu Nou, Telești și Burdea. Acesta din urmă, de pildă, are brigadă artistică, echipă de teatru, grup vocal, soliști vocali și instrumentiști, o formație de dansuri și una nouă de călușari, promovată pentru faza raională. Sufletul tuturor acestor formații este Constantin Mihalea, directorul școlii din sat.

Că se pot face lucruri frumoase dacă greutatea nu sînt puse mereu înaintea dorinței de a realiza ceva, o dovedește și satul Riureni, din raza orașului Rîmnicu Vilcea. În Riureni trăiesc 157 de familii și din acestea 140 participă efectiv la viața cultural-artistică a satului. Numai dansatori sînt vreo 40—50. Formația de dansuri și brigada artistică, instruite de soții Margareta și Gheorghe Vulpe, învățători, se întrec acum în cadrul fazei raionale. Dansatorii din Riureni, păstrători talentați ai unor jocuri strămoșești de mare autenticitate și frumusețe, vor participa și la tradiționalul festival „Sărbătoarea primăverii”, programat la jumătatea lunii mai în orașul Pitești.

Un amănunt: la Riureni nu există o clădire anume pentru căminul cultural. Repetițiile se țin seara, într-o sală de clasă, după plecarea elevilor. Fără îndoială că va fi construită și aici o clădire corespunzătoare. Pînă atunci, localnicii pun înaintea unor vremelnice greutăți obiective osîrdia lor statornică. Ei își iubesc satul și țin nestînsă deasupra lui flacăra culturii.

Așadar, nu explicația inactivității, nu justificări de tot felul, ci cheia succesului, arta de a ști să răspunzi cerințelor de ordin cultural ale oamenilor. Iată ce se așteaptă de la fiecare director de cămin, de la fiecare intelectual al satului.

I. RADU

adăuga la acestea și o reușită seară de experiențe științifice, la care au participat numeroși tineri, și manifestări de masă pe marginea documentarului **Orizont științific** organizate împreună cu cinematograful din comună.

Analiza unor laturi importante ale activității culturale, de către biroul executiv al comitetului raional de cultură și artă, pe baza studierii amănunțite a situației și condițiilor locale din comuna respecti-

vă nu se rezumă numai la cea care a avut loc la Mălincrav. În planul comitetului raional de cultură figura cu cîva timp în urmă o analiză a felului cum se desfășoară activitatea de educație patriotică la căminul cultural din comuna Gogan și o analiză privind colaborarea căminului cultural din Saschiz cu organizațiile de masă din comună.

Cu cîțiva vreme în urmă, Constantin Cenușă, directorul căminului cultural din Mălincrav, a prezentat o scurtă expunere despre activitatea de răspîndire a cunoștințelor științifice în comună. A vorbit oarecum jenat în fața auditoriului, membri ai biroului Comitetului raional de cultură și artă din Sighișoara veniți împreună cu cîțiva intelectuali din oraș să analizeze la fața locului cum se desfășoară educația științifică, să dea un ajutor la intensificarea și ridicarea nivelului acestei munci.

În fața oaspeților, a intelectualilor din comună și a altor invitați, directorul căminului cultural a arătat fără ocolișuri că acțiunea de răspîndire a cunoștințelor științifice nu s-a desfășurat la nivelul posibilităților de care dispun instituțiile culturale din comună, iar manifestările prezentate nu au satisfăcut întotdeauna exigențele și pretențiile sporite ale populației. Bilanțul prezentat de Constantin Cenușă era destul de sărac. În trei luni, dintre cele mai prielnice pentru desfășurarea unei activități bogate, căminul cultural din Mălincrav a organizat doar cîteva acțiuni pe teme științifice (mai ales conferințe și simpozioane) cu o destul de slabă participare a sătenilor.

Biroul comitetului raional de cultură și artă s-a deplasat de Mălincrav să dezbate pe larg cu consiliul de conducere al căminului, cu intelectualii și alți factori din localitate, căile de îmbunătățire substanțială a răspîndirii și popularizării cunoștințelor științifice în comună, în funcție de condițiile și situația concretă de aici.

În acest scop, cu cîva timp înainte de ședință, Anghel Codreanu, secretarul comitetului raional de cultură și artă, împreună cu Nicolae Chivăran, metodist la Casa de cultură din Sighișoara, au între-

prins o anchetă printre sătenii din comună, pentru a cunoaște tradițiile culturale de aci, să afle ce manifestări științifice le-au plăcut mai mult și ce îi interesează în mod deosebit în acest domeniu. Au strîns date interesante, despre preferințele culturale ale diferitelor categorii de oameni din comună.

Pe baza cunoașterii temeinice a cerințelor culturale-științifice ale sătenilor, a discuțiilor la care au adus o contribuție de seamă, cadrele didactice Eugen Benchea, Maria Frățilă, Gheorghe Țambaliuc și alții, s-a întocmit un plan de măsuri care prevedea o gamă variată și interesantă de manifestări în vederea lărgirii orizontului științific al populației din localitate. Bunăoară, s-au prevăzut trei simpozioane pe tema: **Cunoștințe despre univers**, un ciclu de experiențe chimice intitulat: **Minuni în eprubete**, medalioane: **Personalități marcante ale științei românești**, organizarea unor manifestări cu filmele științifice și invitarea unor oameni de știință din Brașov pentru a susține expuneri și consultații pe diferite teme ș.a.

N-a trecut multă vreme de la această analiză și roadele ei s-au și făcut simțite. La Mălincrav, popularizarea științei își ocupă din ce în ce mai mult locul pe care trebuie să-l aibă în ansamblul activității culturale. Dacă s-ar face o analiză a felului cum se realizează planul întocmit, directorul căminului cultural din Mălincrav ar putea aminti acum despre manifestări interesante care au plăcut oamenilor. Ar aminti neapărat expunerea profesorului de fizico-matematică Virgil Pozdircă din Sighișoara despre **Date noi privind zborurile cosmice**, a profesoarei de științe naturale Aurelia Zătăleanu intitulată **Cum a apărut viața pe pămînt** expusă cu ajutorul unui bogat material didactic. Ar

Port din Țara Oașului

NICOLAE CULCEA

FOILETON

PREDOSLOVIE

Astăzi neobișnuită pățanie ce aflînd io Vlad Pisarul den gura pămîntenilor den tot orașul și raionul Turnu Severin, chizmind-o și pre scurt scriind-o amu tălmăcit-o spre știința dumneavoastră. Și mai abitar spre știința bibliotecii regionale den Cetatea Banilor și a Bibliotecii Centrale de Stat.

DE NOUL MUZEU DEN TURNU

Căci luîndu-se după înțelepte giudecăți, strînsu-s-au văleat după văleat cele izvodite de feluriți cărtulari și ajunsu-s-a să ființeze la Turnu Severin o bibliotecă cu multe și prețioase scrieri mai den vechime. Carele nu mai ființează de mulți ani cînd a fost preluată de biblioteca raională. Căci nu iaste nici pînă acmu „preluată” și „prelucrată”. Astfel întîmplă-se că fiind un fond de 47 000 de volume, sînt 11 salariați. Dară, neavînd nice unul din ei calificarea trebuincioasă pentru a le alege

și a le trece cum se cuvine la catastife, toți dau dos de la această treabă. Iară pre cărțile nime nu le icodește. Asta fără zăbavă se cunoaște după grosimea stratului de praf în care sălășluiesc dîsele. Adecă — și-au zis unii — mai simplu iaste să se aleagă praful de dîsele decît de pe dîsele.

Astfel că dacă pe lîngă bibliotecari lărgi-s-ar schema cu cîteva posturi de muzeografi, izvodi-s-ar un muzeu în loc de bibliotecă raională.

Dară lăsînd această șuguire de pehlivan, poate că s-ar găsi cineva care — pe cei vinovați, de la biblioteca regională, ce au lăsat-o de izbeliște și au transformat-o în depozit de praf — să-i scuture de acel organ carele, după numele unui urmaș de-al mieu. Ureche se cheamă, și să se oțărească la ei. Pentru aiasta am scris io, Vlad Pisarul, cu a mea

PANĂ

CRONIC DE LA SEVERIN

A 2-a EXPOZIȚIE TÎRG INTERNAȚIONALĂ DE APICULTURĂ

După cum s-a anunțat, în vara acestui an, între 7 și 18 iunie, va avea loc la București cea de a doua expoziție tîrg internațional de apicultură.

În legătură cu importanța acestei manifestări și cu stadiul pregătirilor de pînă acum ne-am adresat tov. ing. V. Harnaj, președintele Asociației crescătorilor de albine din Republica Socialistă România.

— Vă rugăm să ne expuneți pe scurt planul de desfășurare a acestei manifestări.

— Cea de a doua expoziție tîrg internațional are ca scop prezentarea în proporțiile cele mai adecvate a rezultatelor obținute în domeniul științei și practicii apicole contemporane cu privire la utilajele și tehnologia produselor apicole. Se urmărește de asemenea crearea unor condiții corespunzătoare pentru încheierea de tranzacții comerciale și lărgirea sferei de colaborare internațională, ținînd seama de progresul apiculturii din lumea întreagă.

Înainte și în timpul prezentării expoziției, vor avea loc următoarele manifestări cu caracter internațional: de la 15 mai la 7 iunie 1967 vor avea loc lucrările primului seminar apicol al tehnologiei produselor și utilajului apicol, sub egida Apimondiei și la care și-au anunțat participarea delegați dintr-o serie de țări. În cadrul acestui seminar vor fi prezentate problemele cele mai importante și mai actuale pe plan mondial ale tehnologiei produselor și utilajelor apicole. Cursurile vor fi ținute de specialiști cu înaltă calificare din diferite țări, membre ale Apimondiei.

De la 5 la 7 iunie se vor desfășura lucrările celui de al 2-lea simpozion de tehnologie și utilaj apicol al Comisiei permanente de specialitate a Apimondiei, în cadrul căruia vor fi abordate cele mai recente probleme cu privire la tehnologia mierei, producerea utilajului apicol modern de mare randament și mecanizarea principalelor operații de extragere a mierei. Între 9 și 11 iunie, va fi organizată o excursie documentar-turistică în locuri pitorești din țara noastră.

— Ce produse și materiale vor fi expuse în cadrul expoziției?

— Tematica expoziției tîrg va fi axată pe principalele probleme ale științei și practicii apicole privind utilajele și tehnologia produselor și derivatelor apicole, material biologic, produsele pentru prevenirea și combaterea bolilor albinelor, dăunătorilor și a intoxicațiilor etc. Vor fi totodată prezentate metode moderne de exploatare rațională a familiilor de albine, flora-meliferă și polenizarea plantelor agricole, materiale documentare, didactice și de propagandă apicolă. Pînă de curind, a și fost selecționată o mare parte din materialele prevăzute a fi expuse: stupi de diverse sisteme și din diferite materiale, centrifuge simple și electrice, agregate pentru confecționat faguri artificiali, prese pentru extrasul cerii, o serie de instalații și aparate, precum și diferite utilaje pentru cercetările științifice din apicultură etc.

De asemenea, în cadrul expoziției vor fi prezentate produse apicole și derivatele lor ca: miere pe sorturi, hidromel, produse medicinale și cosmetice, lacuri izolante, propolis etc.

În jurul pavilionului vor fi expuși stupi demonstrativi în nuclee populate cu diferite rase de albine.

— S-au și primit desigur primele înscrieri din partea țărilor participante.

— Firește. Dintre aceste țări pot fi menționate în primul rînd Cehoslovacia, Polonia, Franța, Bulgaria, Italia, Canada, Republica Federală a Germaniei, Elveția etc. De altfel, plante, afișe și invitații au fost trimise și în alte țări din lumea întreagă.

Fiecărui participant în ordinea înscrierii i se va atribui standul solicitat, ca și spațiul de care are nevoie în aer liber. Toți participanții vor primi insigna expoziției. În plus, vor fi atribuite premii în medalii și diplome celor mai apreciate produse expuse, pe baza hotărîrilor luate de către un juriu internațional.

AL. RAICU

187 DE BRUTĂRII ALE COOPERATIVELOR AGRICOLE ÎN REGIUNEA ARGEȘ • FOLOASE MULTIPLE PENTRU BENEFICIARI • ECONOMIE DE TIMP, DE COMBUSTIBIL ȘI DE MIJLOACE DE TRANSPORT • NICI O RECLAMAȚIE CU PRIVIRE LA CALITATEA PÎINII • BRUTĂRIA, MOTIV DE INSPIRAȚIE PENTRU BRIGĂZILE ARTISTICE.

PÎINE NOUĂ

Din căruța prevăzută cu capac, ies, pe la toate incheieturile, fuiuare de abur. În urmă, pe drum, rămîne un fluviu de iz care umflă nările și care poate fi recunoscut dintr-o mie. Miroase a piine caldă. Ulița, ogrăzile se umplu de mireasma dulce, apetisantă, fără egal, a griului trecut prin valțuri, frămîntat de mina brutarului sau de malaxor și rumenit în cuptorul încăpător, încins la văpăile injectoarelor. Miroase a piine. A piine făcută la brutăria cooperativei agricole. Cărușul agită un clopoțel și strigă în răstimpuri:

— A sosit piinea!

La porțile caselor îl așteaptă copii, bătrîni, gospodine. E ora cînd piinele calde și aurii răscolesc satul cu mireasma lor. La fiecare masă, oamenii au piine proaspătă, gustoasă, bine crescută și rumenită.

— Miroase a piine caldă! Vine piinea!

Lucrurile se petrec astfel în tot mai multe sate ale regiunii Argeș, începînd de la deal și coborînd pînă la așezările de șes din raionul Drăgănești-Olt. În toată regiunea funcționează pînă acum 187 de brutării făcute după proiectul tip al D.S.A.P.C. Pitești. Unde a fost cazul, uniunile raionale au sprijinit înființarea de brutării prin colaborarea a două sau mai multe cooperative agricole. Așa sînt brutăriile din Păușești, Riureni, Galicea, Budești și din multe alte locuri.

Clientela brutăriilor a crescut repede ca număr. Înfașurarea și gustul piinii erau convingătoare. Dar nu numai atît. Oamenii au început să cîntărească toate avantajele. Sînt multe. Începînd cu acela că gospodarul nu mai trebuie să bată drumul pînă la moară și să facă rînd acolo. Cînd primește griul ce i se cuvine de la cooperativa agricolă, omul nu are decît să spună: „Mie îmi opriți atîtea kilograme de griu pentru piine”. Magazinele reține cantitatea stabilită, iar de rest, adică de măcinat, de transportat făinii la brutărie și al piinii la domiciliu sau la centrele de distribuire de la sediul brigăzilor mai depărtate se ocupă cooperativa agricolă. Trage și C.A.P.-ul un folos: îi rămîn tărița și gozurile, bune pentru furajarea animalelor.

În zonele de deal, unde se cultivă mai mult cartofi decît griu, cooperatorii agricoli dau cartofii iar uniunile raionale îi schimbă pe griu în unitățile de la șes. Va să zică, lași la magazie o cantitate de cartofi și primești piine. Cît trebuia să ostenească altădată țăranul din Vilcea sau din Muscel ca să ia griu pe cartofi?

Gospodinele cunosc și ele un șir de avantaje. Nu mai pierzi timpul cu plămădeala. Nu te mai scoli cu noaptea în cap să frămînti aluatul. Nu mai trebuie să te îngrijești de lemne, găteje, coceni sau paie pentru cuptor. Să zicem că într-o comună se ardeau săptămînal cinci sute de cuptoare pentru piine. Asta înseamnă douăzeci și șase de mii de cuptoare pe an, deci o cantitate apreciabilă de combustibil. La brutărie însă, pentru cuptul unei tone de piine, se consumă numai optzeci de litri de motorină.

Curat, economic, modern, așa lucrează brutăriile cooperativei agricole atît din Argeș, unde nu s-au înregistrat reclamații cu privire la calitatea piinii, cît și din celelalte regiuni. Pentru sărbători și cumeții, brutăriile execută și comenzi speciale.

Clinchetul clopoțelului care vestește sosirea piinii calde și înmiresmate i-a fost drag și stihutorului. În programele brigăzilor artistice din Suseni și Boșoara, textierii au introdus cîte un moment închinat tinerelor brutării de la sate. Un omagiu adus griului ce rodește tot mai bine pe cîmpul fără hat, brațelor ce pregătesc o piine tot mai bună, tot mai frumoasă.

NICOLAE VLAHU

„Asociația crescătorilor de albine” din Săftica dispune de 250 de stupi etajați. La imagine: apicultorul Tărășman Emil face controlul stupilor.

RĂSPUNDEREA PERSONALĂ

La Avrig, am avut prilejul să auzim cuvinte de laudă la adresa unor oameni care, pentru conștiința și simțămîntul răspunderii personale, se bucură de stima colectivului. Despre Gheorghe Lăzăroiu, bunăoară, se spune că, începînd din primăvară și pînă-n toamnă, muncește neîntrerupt în cadrul brigăzii întîia de cîmp, iar pe timp de iarnă, cînd alții își irosesc timpul cu te miri ce, Gheorghe Lăzăroiu, care întodeauna chibzuiește și își orînduiește în așa fel treburile că nimica nu rămîne nefăcut, ia în primire o grupă de viței pentru îngrășat. Aprecieri asemănătoare se fac și despre Vasile Moldovan din brigada a doua și despre alții, fie din brigăzile aflate în Avrig, fie din satul aparținător Bradu, cooperatori harnici, pricepuți și conștiincioși care, din clipa în care preiau asupra lor o sarcină, o duc pînă la îndeplinirea ei.

Dar tot la Avrig aflăm și despre lucruri mai puțin îmbucurătoare. O cercetare mai atentă dă în vileag fapte care au dus la pagube materiale serioase. Cum s-au petrecut lucrurile, se va vedea în cele ce urmează.

*

Printre culturile de bază ale cooperativei agricole, cartoful ocupă un loc de frunte. Anul trecut, spre exemplu, această cultură ocupa nu mai puțin de 210 hectare. Potrivit prevederilor de plan, prevederi care au căpătat aprobarea unanimă, producția totală trebuia să ajungă la 210 vagoane de cartofi. Se scontă însă mai mult în urma angajamentelor luate. Au fost momente solemne, așa cum se întîmplă întodeauna cînd se adoptă obiective importante, cînd oamenii își manifestă hotărîrea de a le da viață. Și trebuie recunoscut că brigăzile din satul de centru, Avrig, au și dat un plus de recoltă de 1120 kg la hectar. Nu e prea mult, dar sporul total se ridică la peste 17 vagoane de cartofi.

Cele întimplite în schimb la brigada din Bradu, condusă de brigadierul Gheorghe Dan, au avut darul să-i uimească pe toți. Pe o suprafață de 64 de hectare, s-a obținut o producție medie de... 3700 kg. la hectar. Cu aproape 8 tone mai puțin decît brigăzile de centru. Cum de-a fost cu puțință? Mai direct sau pe ocolite, răspunsurile vin să justifice lipsurile, invocîndu-se cauzele „obiective”.

Se aruncă vina pe timpul nefavorabil care ar fi împiedicat o bună pregătire a terenului. „La Bradu — ni se spune — cartofii s-au plantat pe timp ploios”. Există, fără nici o îndoială, în cele arătate o parte de adevăr. Dar tot atît de adevărat este, spun alții, că timpul n-a diferit prea mult nici la Avrig. Deosebirea între rezultatele obținute de unii și de ceilalți este mult prea mare și ea dezvăluie, în felul ei, modul cum au gîndit și au muncit cei de la Bradu. Și pentru că, la urma urmei, aici este vorba de sentimentul răspunderii personale față de ceea ce faci, sînt necesare cuvenitele clarificări.

Înțelegînd greșit rostul retribuiri suplimentare, ei au acordat întreaga atenție sfeclei de zahăr și porumbului, unde, ce-i drept, au obținut și depășiri de plan, neglijînd în schimb cultura de cartofi. Au păgubit astfel cooperativa agricolă cu nu mai puțin de 40 vagoane de cartofi, tribut greu plătit de toți pentru neglijența cîtorva. Aminții „gospodari”, văzînd că după răsărire plantele de cartofi se prezintă cam firave, au socotit că s-ar putea să realizeze aici depășire de plan și astfel nu vor lua retribuție suplimentară. În consecință, nu s-au mai ostenit cu executarea la timp și de calitate a lucrărilor de întreținere, ocupîndu-se (cîtă lipsă de răspundere) mai mult de porumb și de sfecle de zahăr, unde scontau depășiri de plan. Să nu-și fi dat oare seama de urmări? Să nu se fi găsit mijloace prin care să-i facă pe oameni să înțeleagă că sînt datori, așa cum scrie, negru pe alb, în statut, să facă lucrări la timp și de calitate la toate culturile?

Se vor repeta și în acest an greșelile amintite? Nu de alta, dar și în acest an cooperativa agricolă Avrig, ca și altele din cuprinsul raionului Sibiu, a plantat cartofi pe o mare suprafață de teren și cam în aceleași condiții ca și în primăvara trecută.

CL. MUNTEANU

Războiul pentru independență

Scriitorii, legați cu trup și suflet de popor, au oglindit în opere nemuritoare năzuințele maselor populare. Cu litere de foc sînt săpate în conștiința oamenilor versurile înaintașilor luptători :

„Priviți mărețe umbre, Mihai, Ștefan,
Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n
vine
„Viață-n libertate, ori moarte” strigă
toți.

Murim mai blînd-n luptă, cu glorie de-
plină
Decît să fim sclavi iarăși în vechiul
nos' pămînt“.

(Andrei Mureșanu : *Un răsunset*)

Versuri înaripate ca acestea au devenit în acele momente deviză :
„Fericit acel ce calcă tirania în picioare!
Care vede-n a lui țară libertatea re-n-
viind.“

Cu mîndria de a fi român, cele patru divizii române trec Dunărea la 20 august 1877.

Țară liberă întii

Țara care pleca să-și cucerească independența era nepregătită. Scriitorul Ion Pas, în romanul său „Lanțuri” înfățișează acest moment în pagini de neuitat :

„Este ordinul ca în drum spre Bulgaria, să defileze pe Podul Mogoșoaiei, numai armata care are echipament fără cusur... Nu se știe că o altă parte a armatei e scoasă din oraș pe uliți lătrănice, fiindcă e îmbrăcată de mințiuă. În depozite nu au mai fost efecte pentru ei. A căpătat, unul, o manta sau o bluză găurită ; altul o încălțăminte mai rea decît aceea cu care venise de acasă. Altul o gioarsă de căciulă. Cei mai mulți au rămas cu țării pe care îi aveau. Săbiile, baionetele știrbe și ruginite. Puștile — cu sfoară în loc de curea. În loc de ranițe, traisete țărănești”.

Pe de altă parte oamenii știau sărăcia de acasă și-n plus măsurile de război : rechizițiile făcute cu japca, dările încă o dată mai mari decît fuseseră cu un an înainte, fiscalii cu poruncă să se arate necruțători.

Oamenii știau aceasta și totuși :

„Votoși ca șoimul cel ușor
Ce zboară de pe munte,
Aveam chiar pene la picior
Și-aveam și pene-n frunte.“

Optimismul soldatului român a izvorît din conștiința necesității că trebuia făcută mai întii țara liberă, iar judecata cu boierii de acasă, după aceea. Ostașii erau ferm hotărîți să nu se mai lase, pe vremea prașilei și a secerei, să fie duși de pe ogorul lor pe lanul boieresc. „Să poftescă fiscalul să ne mai

fure, pentru bir, vaca cu lapte, boul de jug, totul de pe pat și ceanul din vatră ; să se zborșească la noi, la neveste și la copii...”

Spuneau meșteșugarij la tirguri și lucrătorii din ateliere și fabrici :

„Altfel o să vorbim cu stăpînii după război. Să vedem, cine o să mai vrea să trudească șaisprezece ceasuri pe zi, cu femeile și copiii care, de osteneală, adorm lîngă mașini și scule ?”

Pe aici iarba toată e numai iarba... de pușcă

Războiul era greu chiar și pentru cei pregătiți. Ostașul român a fost nevoit să-nfrunte, în primul rînd, lipsa celor mai elementare condiții materiale.

La Verbița erau bucătăriile și era bucătăria armatei care lupta la Plevna. Prin acoperișul spart al șoproanelor, ploaia cădea nestingherită în cazanele cu fiertură ; cădea peste cuptoare și împiedica piinea să se coacă, să crească.

Ca să înțelegem eroismul lor, o imagine a războiului se impune. Coșbuc ne înfățișează un tablou sumbru, răscolitor :

„Apoi să știți c-a fost război
Și moarte-aici, nu șagă :
Cădeau pe dealuri, dintre noi,
Ca frunza, mamă dragă.

Cît ai clipi muream o sută,
Muream mai mulți, cã din redută
Nu plumbi curgeau, ci riu de foc
Și linii-ntregi cădeau pe loc.

În ciuda acestor condiții, voia bună, gluma, ironia nu lipsesc de pe buzele ostașului. Cît de bine a știut Alecsandri să surprindă această trăsătură spirituală a ostașului român :

„Sus în tabăra turcească
Dat-au tusea măgărească.
Răpziugașii crunt tușesc
Cu ghiulele-n noi stropesc.

Iacă mă ! Din parapețe
Vine-o scroafă ca să fete,
Opt godaci și-un godăcel
Toți cu ritul de oțel.“

Firea complexă a ostașului nostru a fost prînsă foarte plastic și de Odobescu :

„Sapă în silă, dar sapă vesel bieții țărani noștri, gîndindu-se poate la țarina lor de porumb care a rămas nesăpată astă-vară și se mîngîie rizînd cînd, în loc de știuleți de păpușoi și în loc de pepenii de acasă, ei culeg acum, în ogoarele și-n bostanele din Bulgaria, numai gloanțe și obuzuri turcești.

— Măre, Doamne !... pe semne că numai la noi în țară le priește unora a răsădi ardei și dovleci, căci iarba toată e numai iarba... de pușcă și altă sămânță nu se pomenește decît numai grăunți de fier și oțel.“

Prof. AUREL IORDACHE

CUCERIRI

(Urmare din pag. 1)

tors armele împotriva Germaniei fasciste. Luptînd cot la cot cu glorioasele armate sovietice, Armata Română animată de un fierbinte patriotism, de abnegație, de eroism de masă, a săvîrșit mărețe fapte în lupta pentru zdrobirea și alungarea dușmanilor de pe pămîntul patriei noastre, precum și pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei. 300 000 de soldați, subofițeri și ofițeri români au fost distinși, pentru faptele lor de vitejie, cu decorații românești, sovietice și cehoslovace. În focul luptei pentru nimicirea fascismului german s-au întărit colaborarea dintre Armata Română și Armata Sovietică, frăția de arme dintre ostașii români și sovietici. Singele vărsat pe cîmpurile de luptă a cimentat alianța și prietenia frățească dintre poporul român și poporul sovietic.

Anul acesta, la 9 Mai, se împlinesc 22 de ani de la victoria deplină a forțelor democratice asupra fascismului german. Năzuințele și visurile, luptele și sacrificiile poporului nostru în războiul din 1877, în lupta antifascistă din cel de-al doilea război mondial și-au găsit împlinire și rodesc bogat pe pămîntul României socialiste. Succesele istorice obținute de poporul nostru sub conducerea partidului clasei muncitoare în anii revoluției populare au constituit pași însemnați pe drumul consolidării, al întăririi suveranității și independenței naționale. Trăim, astăzi, într-o țară independentă și suverană, în plină înflorire economică și culturală, într-o țară cu un popor cu adevărat liber, singur stăpîn pe comorile și destinele sale. Înfăptuind clipă de clipă sarcinile trasate de cel de-al IX-lea Congres al partidului, oamenii muncii din patria noastră își aduc contribuția la înflorirea României noastre socialiste, la făurirea unei vieți din ce în ce mai prospere.

PAGINI DE VITEJIE

(1)

Mîndria de a fi român

Scria Mihai Eminescu într-un articol din 1878 :

„De cînd este suflet de român pe fața pămîntului, românul a fost mîndru de a fi român și chiar atunci cînd lumea îl privea cu dispreț, el își cînta doina și, în conștiința puterilor pe care le purta în sine, privea mîndru împrejurul său.

Sămînța, din care a răsărit acest popor, e nobilă, și poporul nu va pieri decît atunci cînd românii vor uita noblețea seminției lor“.

În mîndria de a fi român trebuie căutat izvorul tuturor victoriilor noastre de-a lungul secolelor.

La 9 mai 1877, cînd în mod oficial războiul dintre România și Turcia este declarat, entuziasmul popular convingea chiar și pe cei mai sceptici și chiar reacțiunea marilor boieri conservatori, că independența de stat va fi înfăptuită.

UN FLĂCĂU DIN STEPĂ DOBROGEANĂ

Cinstit și bun la suflet cu subordonații lui, isteț și ager în incursiuni, un neînfricat comandant de grupă, cu dragoste nemărginită pentru patrie — așa l-au cunoscut ostașii companiei 1 din Regimentul 85 infanterie pe sergentul Ion Frecea ; așa îl țîn minte toți cei care l-au însoțit pe drumurile grele ale războiului împotriva cîmpărilor fasciști. Ion Frecea, un flăcău voinic din stepa dobrogeană, a luptat pe Tîrnave, pe Arieș și pe Someș, în cîmpia Tisei și pe crestele Munților Taira. Pe acest drum lung, victorios, sergentul Ion Frecea a trecut prin multe, executînd nenumărate misiuni de luptă.

„Să știți că am primit a doua medalie. De data asta sînt decorat cu Virtutea militară, clasa a II-a“ — scria la un moment dat sergentul Frecea, într-o carte postală, tatălui său.

Cuvintele fiului umplură cu mîndrie inima oșteanului de odinioară, ce luptase ca mitralior în bătălia de la Mărășești.

„Era în noaptea de 10 spre 11 ianuarie 1945. Regimentul 36 infanterie ducea lupte grele pe înălțimea cu cota 798 de la nord de valea Turna, în Cehoslovacia. Această înălțime, botezată de soldați „iadul“, de mai bine de două săptămîni trecea dintr-o mînă în alta.

În acea noapte, hitleriștii au bombardat năprasnic cu artileria grea poziția batalionului, iar după miezul nopții au trecut la un atac violent. Greul luptei trebuia să-l ducă compania 1, de la flancul stîng al dispozitivului nostru. Aici terenul era plin de stînci și povirnișuri prăpăstioase care izolau subunitatea de restul batalionului, în schimb ofereau drum de acces pentru trupele inamice.

O subunitate de hitleriști reuși să se infiltreze pe această direcție și să cadă în flancul companiei. În același timp, alte subunități dușmane atacau frontal. Scopul urmărit se conturase. Hitleriștii țineau să încercuiască și să nimicească subunitatea românească.

În această situație, comandantul companiei a trimis plutonul sergentului major Dumitru Hulpan să manevreze prin dreapta unor stînci și să cadă la rîndul său în flancul inamicului. Plutonul trimis ajunse la timp la locul fixat, iar o grupă de ostași, în frunte cu sergentul Ion Frecea, căzu în spatele companiei inamice. La semnalul stabilit grupa sergentului Frecea dezlănșui asupra dușmanului o vijelie de foc. În același timp, restul plutonului, în frunte cu sergentul major Dumitru Hulpan, s-a năpustit înainte, aruncînd grenade. Lupta a fost scurtă. Prînsă între două focuri, subunitatea inamică s-a predat.

Au fost luați 63 de prizonieri hitleriști și o însemnată cantitate de armament.

Consemnînd această izbîndă, jurnalul de operații al Regimentului 36 infanterie arată : „S-au distins în aceste lupte, în mod cu totul deosebit, următorii : Sergent major Hulpan Dumitru, Sergent Frecea I. Ion ctg. 1943...“.

„Au urmat alte și alte încheștări cu fasciști.

În dimineața zilei de 2 aprilie 1945, subunitatea din care făcea parte sergentul Frecea participa la luptele pentru eliberarea orașului Kremnica. A doua zi, grupa comandată de sergent a fost trimisă într-o misiune de cercetare. La un moment dat, ea a fost atacată de inamic. Ostașii români au fost nevoiți să primească lupta. Dînd dovadă de mult curaj, sergentul a început să arunce în atacatori cu grenade. Ceilalți militari i-au urmat pilda. Întîmpinați cu o ploaie de grenade, hitleriștii au fost obligați să se retragă.

Cu toate greutățile întîmpinate, ostașii români și-au îndeplinit misiunea.

Din volumul „Pentru patrie“ de col. A. LUPAȘTEANU, lt. col. L. TARCO, V. BÎRZA

Ziua Elibe

CEASUL VICTORIEI

august 1944 (gravură)

Luptele de la Băneasa 1944 — de Bella Krammer

Au trecut 22 de ani de-atunci și amintirile răsar mereu desprinzându-se din vijeliile de foc și de moarte și ne însoțesc mereu pe drumurile vieții. Sint chipuri și întâmplări, îndurerări și bucurii care nu se pot uita. Cum ar putea fi uitate bătăliile, faptele minunate de vitejie ale tovarășilor cu care ai împărțit în tranșee țigările și ceasurile de veghe și somn; cum ar putea fi uitate răgazurile dintre lupte când sub viziera căștii visurile aduceau, acolo în linia I, luminile și dragostele de-acasă?...

Cum l-aș putea uita oare pe sergentul Singeorzan, alături de care am trăit marele ceas al Victoriei? Și cum l-aș putea uita pe flăcăul acela înalt și visător, Gheorghe Marin, „omul meu”, cum îi plăcea să-și spună, care m-a smuls într-o noapte dintre liniile de foc și m-a tîrît pas cu pas, metru cu metru, sub focul trasoarelor, pînă pe poziția noastră! Era un om liniștit și blînd, care știa să cînte din coajă de mesteacăn. Cînta mereu și-n marș, și-n tranșee, și-n răgazurile dintre lupte, molcom, cu privirile duse departe, peste munți și peste ape, la livezile dealurilor oltenești. Cînta mereu. Doar cînd se dădeau ordinele de pregătire pentru atac își ascundea coaja de mesteacăn în buzunarul vestonului și se ridica zicînd:

— Gata, mi-am încălzit inima. De-acu, vai de mama lor!

Și era cu adevărat vai de mama lor! Ochii lui Gheorghe Marin se prefăceau în fulgere, arma în trăznet! Îmi plăcea să-l știu mereu în preajma mea. Mî se părea că-i aud, în toil bătăliei, respirația și parcă respirația lui cînta.

Într-o zi, în preajma mării însemnări, Gheorghe Marin m-a întrebat:

— Ce credeți despre mine, am să ajung eu să mă mai întorc acasă? Cit o mai fi pînă atunci?

N-am știut ce să-i răspund, doream să nu mai fie mult pînă atunci, iar el să se întoarcă pe dealurile oltenești, să le împodobească și să le umple cu

cîntecul biruitor al coajei lui de mesteacăn.

— O să fie mult de lucru acasă, mult de tot! O să fie altfel decît totdeauna pînă acum. O să vedeți!

...În noaptea de 8 spre 9 mai peste lume s-a așternut uriașul steag alb al Victoriei.

Mi-aduc aminte ceasul acela al uriașei bucurii. Am ieșit din adăposturi să ne îmbrățișăm. Văzduhul tăcea solemn. Tăcea pentru înția oară după atîția ani de cumplită înclăstare. Aerul se înșenina peste pămîntul Cehoslovaciei și peste pămînturile lumii. Ne îmbrățișam între noi și aruncam căștile spre cer, spre cerul ce se înșenina. Ne lipeam frunțile unul de umărul celui alt și ne simțeam inimile începînd să iubească liniștea aceea înstăpînită deodată umplîndu-se de dor, de frunză tină, de setea zărilor de acasă. La apel n-a mai răspuns însă, ostașul Gheorghe Marin...

„O să fie altfel decît întotdeauna pînă acum!” a răsunit dintr-o dată în mine glasul lui. Și în clipa aceea am simțit o lacrimă arzîndu-mi pleoapele. Și am auzit cîntecul. Cîntecul pe care moartea nu l-a putut răpune și pe care victoria l-a amplificat, l-a făcut să vibreze în văzduhul acela senin și înalt.

...De atîția ani cîntecul lui Gheorghe Marin vibrează încă puternic în inima mea. Vibrează, sint sigur, și-n inima fostului sergent Singeorzan, și-n inimile tuturor celor ce au trăit atunci pe pămîntul Cehoslovaciei ziua aceea pe care omenirea întregă nu o va uita.

Se aud și acum răsunînd pe dealurile de baștină ale lui Gheorghe Marin, în livezi și pe Argeș, pe Olt și pe Jii și pretutindeni în toată țara în care a fost atîta de lucru și mai este încă și în care fiecare din noi muncește cu sete și cu mindrie și în locul lui Gheorghe Marin și în locul sutelor de mii de eroi căzuți pentru ca ceasul victoriei să vină mai repede și să fie mai senin decît toate ceasurile tuturor victoriilor pe care le-a cunoscut omenirea.

DRAGOȘ VICOL

Viitor

Vezi cum din geana serii și-al nopții prag răsare
Dîmtr-un drapel de vise, reinnoitul mîine
Sub roșul sîn al lunii, plutînd pe larga zare!
La fel se rotunjește din apă, humă, sare,
Eternul legămînt al lumilor în pîine.

N-o pomenesc în cîntec aezi, nici pergamente
Ce spun de arme, seuturi, cetăți, năvălitori,
Dar urma ei rămasă prin virste și unelte,
Ca soarele răzbește printre nori
Cînd scapără-n tăișul oțelului fierbînte
Al plugului ce scurmă bucate-n oseminte.

Zac scufundați prin timpuri călai, tîlhari, corăhii,
Sub viscole de gheață ori lincele liane,
Dar zi de zi sculară tăcute, calme săbii,
Armatele țepoase de spice, printre vrăbii,
Cînd oameni aplecați pe-ntinse bărăgane
Tribut plăteau, de sînge, pîinii cotidiene.

Și a crescut cu vara din ochii lor senini,
Ploconitorul vis al grînelor bălane,
Fosnîndu-și mătăsoase mustăți de mandarini
Din care-au curs șiroaie sub mari treierătoare,
Grăunțele, ca riuri de ploaie și sudoare.

Nimic din visul lor în pîine nu se pierde
Și cînd în jurul mesci, sub geana lămpii trează,
Cu arsele lor palme prînd coaja să-i dezmiere,
Popoarele întregi de muncitori semnează
Factul solemn al păcii și al frăției lor
Adînc dospînd prin pîine un secol viitor.

MIRON-RADU PARASCHIVESCU

Scene dacice
pe Columna lui Traian

MAREA EPOPEE A NEAMULUI NOSTRU

Aspect din marea bătălie de la Tapae.

O știre recentă ne anunță că va fi adusă în țara noastră o copie a Columnei lui Traian. O delegație română, condusă de prof. dr. docent Virgil Vătășianu, membru corespondent al Academiei, a făcut toate pregătirile necesare ca mlaștele Co-

lumei să fie aduse la destinație, în cele mai bune condiții. În vederea informării cititorilor noștri asupra însemnătății pe care o prezintă pentru istoria patriei grandiosul monument, care este Columna lui Traian, publicăm articolul de față.

În centrul Romei, dominând autoritar Forul durat în amintirea marilor războaie daco-romane, își înalță silueta sa zveltă, Columna lui Traian. Impunătorul edificiu a fost construit în anul 113 e.n., din marmură albă de Carrara și Paros, de către vestitul arhitect Apollodor din Damasc.

Enorma coloană, înaltă de aproximativ 40 m, este singurul monument rămas în picioare și cea mai importantă dintre toate splendorile Forumului. Se ridică triumfală deasupra unui soclu paralelipipedic, bogat ornamentat cu arme și stindardele capturate în războaiele cu dacii. În interior, a fost așezată, cândva, urna de aur cu cenușa marelui împărat Traian. O scară interioară, în spirală, numărând 185 trepte, conduce până în vârful Columnei.

Dar mai presus de valoarea arhitectonică Columna poartă în sine o deosebită semnificație. Basoreliefurile conțin pagini vii și palpitate din istoria strămoșilor noștri. Ea este împodobită cu scene, în relief, ale celor două războaie daco-romane, ale căror imagini redau, aievea, episoadele din marile bătălii purtate pe pământul țării noastre în urmă de aproape 2000 de ani.

Pentru istoria poporului nostru, aceste scene împlinesc într-o covârșitoare măsură rolul acelor capitole vii de care este legată setea de libertate și demnitate umană. Din păcate, s-au pierdut în negura vremii comentariile scrise de însuși împăratul Traian și a pierdut, de asemenea, lucrarea „Getica” scrisă de medicul grec Criton care l-a însoțit pe împărat în campaniile sale; s-au pierdut scrierile închinat lui Traian de retorul Dio Chrysostomus.

Dintre elementele Columnei, relieful care conține povestirea emoționantă a războaielor purtate de dacii și romani, și care cuprinde peste 2500 figuri omenestii, redată în 155 scene succesive, este elementul cel mai prețios, cu o valoare istorică deosebită.

Pe întinsul film al reliefului se văd succedându-se scenele primului război dintre Traian și Decebal (101-102). Într-una din imagini este înfățișată armata romană trecând Dunărea în vara anului 101 e.n. pe un pod dublu de vase, operație militară pe care o favorizează și zeul Danubius, simbolizat în chipul unui bătrîn așezat într-o peșteră de sub malul apei. Numeroase alte scene dovedesc că regele dacilor, Decebal, nu a împiedicat trecerea Dunării, de către legiunile romane, ci, dimpotrivă, le-a lăsat să înainteze în interior, către locuri strimte, unde putea să le atace cu mai multă eficacitate. O scenă impresionantă reprezintă prima mare bătălie de dacii, la care asistă, din înaltul cerului, zeul Jupiter. Este renumita bătălia de la Tapae, din defileul „Porții de Fier” al Transilvaniei, unde după afirmațiile istoricului Dio Cassius pierderile au fost atât de mari, încât împăratul a trebuit să-și rupă propriile veșminte spre a lega rănile soldaților săi. După crîncena înclăștare urmează retragerea ordonată

a dacilor spre interiorul muntos și păduros al văii Hațegului, unde ostașii romani, în drumul lor, prăjolesc satele. Aci, ei se izbesc de puternice cetăți dacice. Una din scene redă momentul trimiterii unei solii a dacilor la împăratul Traian, poate aceea amintită de scrierile lui Dio Cassius, spre a încheia pacea. În imagine se văd de o parte dacii, îmbrăcați în mantale cu franjuri, iar de altă parte Traian care este însoțit de statul său major.

O scenă zguduitoare se petrece în iarna anului 101-102. Încercînd să răstoarne soarta războiului, Decebal atacă garnizoanele romane de la Dunărea de Jos. Aici, dacii suferă pierderi mari la trecerea fluviului, datorită ruperii gheții. Mulți din călăreții dacii sînt înghițiți de mările fluviu, dar pedestreimea și cavaleria roxolană (aliată lui Decebal) reușesc să atace cu succes garnizoanele romane de la Dunărea de Jos. Alte scene redau imagini în care se vede cum garnizoanele romane de la Dunărea, atacate, rezistă pînă ce împăratul Traian le vine în ajutor cu o parte din trupele de pe frontul de vest. Bătălia este aprigă, continuă pînă la lăsarea întunericului și se termină în favoarea romanilor. O altă scenă redă momentul cînd, văzînd acest final tragic, un luptător dac se sinucide împlîntîndu-și pumnalul în piept.

După ce reia ofensiva în primăvara anului 102, împăratul Traian își conduce trupele în regiunea munților Orăștiei, spre Sarmizegetusa. Înaintarea este dificilă. O scenă de pe Columnă îl înfățișează pe Traian călare, trecînd peste un pod împreună cu cavalerii din suita sa. Luptătorii dacii sînt retrași pe culmile munților. Împotriva lor, romanii folosesc trupe speciale de arcași sirieni și călărași mauri. În munți se dă una din marile bătălii în care dacii sînt învinși. Acest episod mai este marcat și de scena primirii unei solii de pace de către Traian. În zare, în mod simbolic, se vede chipul lui Decebal, impunător, demn. Se duceau tratativele prin care, de fapt, se anulau toate avantajele de natură militară și materială acordată cîndva lui Decebal de către Domițian. În urma acestei victorii și a păcii încheiate, romanii anexează la imperiu părțile dunărene ale regatului lui Decebal (Banatul-Oltenia-Muntenia). Ultimele tablouri ale Columnei, legate de războiul din 101-102, arată populația dacică coborînd din munți și întorcerea la vetrele lor spre a-și relua viața obișnuită. Pe Columnă este redată în mod sugestiv victoria.

Dar pacea încheiată în 102 nu putea dura multă vreme, deoarece ea nu satisfăcea nici pe departe pe romani. Traian nu reușise să-și atingă țelul urmărit: cucerirea Daciei. Pe de altă parte, nici regele Decebal nu putea fi mulțumit, văzîndu-și regatul ciuntit. Anii ce-au urmat după pacea din 102 sînt folosiți și de dacii și de romani pentru noi pregătiri de război.

Primele scene de pe Columnă — din seria celui de-al doilea război dintre Traian și Decebal —, îl arată pe Traian

întorcîndu-se noaptea într-unul din porturile de la Marea Adriatică spre a pleca în grabă pe front, iar pe luptătorii dacii îndreptîndu-se spre cartierul regelui, aflat într-o cetate din munți.

După ce a ajuns pe malul Dunării, prima grijă a împăratului Traian a fost aceea de a inaugura marea pod de la Drobeta (T. Severin). Podul, cu o lungime de 1135 m, a fost construit cu 20 de picioare în apă, portaluri monumentale la capete și bolți. După terminarea acestei construcții, începe marșul legiunilor romane în frunte cu împăratul Traian, care trece Dunărea. Scenele de pe Columnă redau pregătirea bagajelor pentru drum lung, ținerea unor consilii de război, construcții de tabere etc. Într-una din scene se vede chiar cum soldații romani seceră un lan de grâu. Apoi luptele din Munții Orăștiei — se observă mari concentrări de trupe dacice sub comanda lui Decebal în vederea ultimei rezistențe în cetatea Sarmizegetusei. Scena cea mai dramatică de pe Columnă este asediul Sarmizegetusei. Decebal iese din cetate cu o parte din luptătorii săi. În cetate rămîn ultimii apărători care, lipsiți de apă și alimente, își impart ultimele provizii sau își pun capăt vieții și apoi dau foc cetății.

Războiul încă nu era terminat. Unele scene redau continuarea înaintării prudente a romanilor în inima Transilvaniei, noi contraatacuri ale dacilor, ridicări de cetăți. Viteazul conducător Decebal se hotărăște să dea o ultimă luptă decisivă, condusă direct de către el, care însă rămîne fără rezultat. O scenă de pe Columnă redă transportarea de către romani a fabuloasei comori dacice. Acest tezaur îi va permite lui Traian să redreseze situația financiară a imperiului, să efectueze unele construcții monumentale și să organizeze serbările de la Roma ce aveau să marcheze victoria.

După pierderea ultimei mari bătălii, regele Decebal este urmărit și surprins într-o pădure de cavaleria romană. Pentru a nu cădea în mîna romanilor și a fi tîrît în cortegiul triumfal al Cezarului, Decebal preferă să-și pună capăt zilelor, să se sinucidă cu sabia, avînd o moarte demnă de un mare și eroic rege.

Înfrîngerea dacilor a reprezentat desființarea statului dac liber și transformarea lui în provincie romană.

Imaginile de pe basoreliefurile Columnei, care pun față-n față pe dacii și romani, au avut totodată și darul prevestitor al plămădirii de mai târziu a poporului ce a continuat să dăinuască pe aceste străvechi meleaguri. În aceste scene se află îngemănate tablouri palpitate din propria noastră istorie, sînt redări emoționante ale unor vremuri de vitejie și eroism ce vin de departe.

POMEU CREȚU

Dr. E. ROȘIANU

Omul și clima

● MEDICINA ȘI... METEOROLOGIA ● EFECTE FAVORABILE, EFECTE DĂUNĂTOARE ● HIPERTENSIUNEA ÎN... BIOTRON

Cercetările oamenilor de știință din ultimul timp au confirmat existența unor relații strînse între factorii meteorologici și funcționarea organismului normal sau bolnav.

Legăturile între climă și manifestările diferitelor boli ale organismului reies în mod clar din studiul reumatismului. Boala reumatică este o raritate în țările calde. O serie de reumatici gravi, transportați dintr-o regiune rece într-o regiune tropicală, s-au vindecat fără nici un alt tratament. Reumatismul este o afecțiune tipic meteorotropă — adică supusă variațiilor meteorologice. Este cunoscut faptul că reumaticii „simt” schimbarea vremii. Aceasta pentru că prin scăderea rezistenței organismului, prin sensibilitate, prin greutatea adaptării la mediu, reumaticii sînt mult mai receptivi la schimbarea vremii. Ei sesizează cu mult mai ușor chiar și cele mai mici schimbări de temperatură, umiditate, presiune atmosferică, curenți de aer și reacționează printr-o criză dureroasă. Și alți bolnavi, de inimă, de nervi, de astm (și această înșurire de boli ar putea fi mai lungă) sînt adevărate „barometre vii”. Ei nu prevăd, însă, o situație atmosferică viitoare, ci simt o stare atmosferică existentă, foarte puțin modificată față de una anterioară, la care un om sănătos se adaptează cu cea mai mare ușurință, neînregistrînd o cauză declanșator de boală.

Este necesar ca toți cei care prezintă o sensibilitate deosebită la schimbarea vremii să se arate medicului pentru a stabili cauza ce le creează astfel de stări.

Dar clima poate avea și efecte binefăcătoare asupra organismului. În țara noastră, numeroase stațiuni climatice sînt profilate, pentru tratamentul unor boli. Astfel, climetele subalpine (Azuga, Bușteni, Sinaia etc.) și cel alpin (Poiana Brașov, Predeal, Stîna de Vale etc.) sînt indicate în anemii, neuroze, oboseală, boli ale glandelor endocrine și alte afecțiuni.

În ultimul timp s-au încercat tratamente medicale prin supunerea bolnavilor influenței unor instalații de „climă artificială”. La Institutul de igienă și sănătate publică din Cluj, de exemplu, sînt tratate diverse grupe de bolnavi într-o atmosferă artificială bogată în ioni mici, negativi, care au un efect calmant asupra organismului. Acest tratament, prin „aeroionizare negativă” a fost utilizat cu succes în astm bronșic, hipertensiune arterială, ulcer stomacal, astenie nervoasă, cataruri ale căilor respiratorii, plăgi și ulcerații greu vindecabile.

În numeroase centre medicale din multe țări au fost amenajate camere speciale — așa-numitele biotrone — în care temperatura, umiditatea și presiunea atmosferică sînt riguros dirijate prin aparate speciale. În astfel de instalații, în care se poate realiza orice climă, după dorință, o „cură de primăvară” s-a dovedit deosebit de eficace în anumite boli de inimă și în unele forme de hipertensiune arterială. La bolnavii de hipertensiune arterială introduși în biotron, tensiunea s-a normalizat sau a scăzut chiar din primele zile.

Există posibilitatea de a obține în barocamere, altitudinea dorită de medic de la 1800 la 3700 m. Această altitudine produce o accelerare a respirației și a circulației sîngelui și o stimulare a sistemului nervos. Tratamentul prin „cura de altitudine artificială” se aplică în depresii nervoase, în bronșite, tuse convulsivă și alte afecțiuni.

Iată deci, că deși omul nu este încă în stare să schimbe clima, el poate crea o climă artificială cu efecte favorabile în numeroase boli.

Vă recomandăm:

Mihai Pop: Indreptar pentru culegerea folclorului

Pornind de la ideea că acțiunea de culegere a creației populare trebuie să aibă la bază cercetarea cuprinzătoare și minuțioasă a unor realități folclorice bine determinate, tovarășul Mihai Pop a înmănușiat în lucrarea de față o serie de îndrumări prețioase care să constituie un punct de plecare pentru o muncă folclorică științifică, la nivelul cerințelor de astăzi.

După ce se referă la rolul pe care îl are folclorul în cultura noastră contemporană, autorul lucrării subliniază scopul și natura cercetărilor folclorice, ocupându-se în mod deosebit de organizarea cercetărilor pe teren și de metodica acestei activități.

Lecturarea și studierea lucrării tovarășului Mihai Pop constituie într-adevăr un îndreptar pentru toți cei ce se dăruiesc muncii migăloase de culegere a nesecei noastre creații populare.

Vasile Moiescu: Lectura artistică și recitarea

Cititori artistici și recitatori, vreți să vă ridicați nivelul de interpretare a textelor și poeziilor cu care vă prezentați în fața spectatori-

lor? Citiți cartea: *Lectura artistică și recitarea*, editată de Casa centrală a creației populare. În cele 118 pagini ale lucrării veți găsi indicații valoroase pentru activitatea dv. Bunăoară, un cititor artistic va afla, în prima parte a cărții, lucruri deosebit de utile privind frazarea, accentul, punerea în valoare a cuvintelor, nuanțarea artistică etc., cu ajutorul cărora va reuși să transmită și mai bine auditoriului conținutul textului pe care îl interpretează.

Partea a doua a lucrării se adresează recitatorilor. Subliniind necesitatea studierii poeziei ce urmează a fi recitată, autorul cărții pune la îndemina recitatorilor cunoștințe menite să ducă la îmbogățirea rostirii artistice a versurilor.

O sută de poeți

Casa centrală a creației populare prezintă cititorilor o sută de poeți, membri ai cinaclurilor și cercurilor literare, care au început să se afirme pe tărîmul poeziei. În *Cuvînt înainte*, poetul Demostene Botez, referindu-se la acești o sută de poeți, spune că ei „Vin din poporul acesta viguros și sînt scoși la lumină de cenacuri, de cite un scriitor mai cu experiență, care a luat în grija lui îndrumarea de la capăt a unui începător care i s-a adresat, de către casa de creație populară, ce are meritul mare și necontestat de a fi adunat și selecționat tot acest buchet de flori și de miresme”.

Spațiul nu ne permite să facem o analiză a versurilor înmănușiate în această culegere, însă trebuie să subliniem faptul că cei o sută de poeți sînt prezenți cu creații care au o bogată gamă de nuanțe, de culori, înfățișându-ne poezia realităților noastre socialiste, poezia marilor înfăptuiri.

Pentru lenjerie de pat, îmbrăcăminte, huse de mașini și interioare, cereți la magazinele de stat și cooperatiste, țesături de in.

Într-o gamă variată de nuanțe și desene.

CONSUMAȚI

Produse din care se pot prepara la minut felurite mâncăruri cu brînză, lapte, unt, carne, pastă de tomate etc.

Fabricile Ministerului Industriei Alimentare oferă un bogat și variat sortiment de paste făinoase: macaroane, fidea, spaghetti, extra, lazane, tăiței etc.

Fabrica de PĂLĂRII

TIMIȘOARA

produce:

O gamă bogată de pălării pentru bărbați, femei și adolescenți confecționate din păr de iepure, lînă și pai. Cereți la toate magazinele de specialitate pălăriile cu marca „PALTIM” de calitate superioară și durabile.

RAPID • PLĂCUT • PRACTIC

Cu bicicleta „CARPAȚI” sau „ELEGANT”

Se poate procura și cu PLATA ÎN RATE de la MAGAZINELE UNIVERSALE ȘI SPECIALIZATE ALE COOPERATIVELOR DE CONSUM.

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT încheie cu membrii cooperativelor agricole de producție asigurări facultative pașale, care prezintă numeroase avantaje.

Printr-un singur contract, se asigură una din speciile de animale, bunurile din gospodărie, precum și asiguratul pentru cazuri de accidente. Prima de asigurare este de 90 de lei pe un an sau de 45 de lei pe 6 luni.

Pentru informații suplimentare și încheierea de asigurări, adresați-vă agențiilor de asigurare, responsabililor cu munca ADAS sau direct inspectoratelor ADAS.

încheiați asigurări pașale la adas

5456 A

Vreau să-mi cumpăr un tractor

Nu cumva aveți de vânzare un tractor? O să dau anunțul și la „Mica publicitate” dar pînă una alta, apelez la dumneavoastră. Poate știți pe undeva un tractor de ocazie. M-ar interesa.

Ce am de gînd să fac cu el? Vă spun sincer: m-am săturat să tot merg pe jos. Unii își cumpără o mașină, alții Trabant. Eu mă mulțumesc și cu un tractor. Este la fel de util și pot să-mi fac foarte bine treaba cu el.

Dacă sînt la lucru și mi se face foame, mă sui pe tractor și mă reped pînă acasă. Mînc și apoi mă întorc. Simplu și rapid. Așa procedez și tractoristul Petre Bogorici de la G.A.S. Săhăteni. El locuiește tocmai în satul de sus și ca să nu piardă timp cu drumul, îl parcurge cu tractorul.

Dar nu numai pentru mers la masă este necesar un tractor. Să zicem că vreau să mă plimb cu prietenii... Cuplez o remorcă la tractor, îi sui în remorcă și hai la plimbare. De ce vă mirați? Tractoristul Dumitru Pahonțu tot de la G.A.S. Săhăteni are voie să plimbe oameni în remorcă și eu nu? Este adevărat că el a făcut exces de viteză atrăgînd privirile sătenilor și ale milițianului, dar ca să evite o discuție cu acesta, a trecut printr-un șanț cu tractor și cu remorcă. Oamenii care au mai rămas în ea, au beneficiat în continuare de o plimbare peste cîmp.

Eu îmi iau angajamentul să circul cu viteză legală. Iar după asemenea plimbări, așa cum a făcut și Dumitru Pahonțu, vin cu tractorul și-l garez la mine acasă. Să-mi fie la îndemînă pentru a doua zi dimineață cînd trebuie să mă duc la lucru.

Ei, acum v-ați convins că e necesar un tractor la casa omului? Nici Petre Bogorici și nici Dumitru Pahonțu nu au tractoare particulare. Din această cauză, le folosesc pe cele ale statului. Eu însă, sînt mai prudent — ca să nu mă critice careva, m-am hotărît să-mi cumpăr un tractor.

A. CROITORU

CURSA CU ROGOJINI

Către Consiliul regional al
U.C.F.S. Ploiești.

În raza comunei Săhăteni, șoseaua națională e plină de noroiul adus de tractoriști la ieșirea de pe cîmp.

— Și acum ce facem, Georgele?!
— Așteptăm să vină tractoarele să ne scoată. În definitiv din cauza lor am derapat în șanț!

Desene de T. PALL

Noi, Gheorghe Bogdan și Ion Marin din Buda-Palanca vă rugăm să înscrieți în calendarul competițional un nou gen de întreceri: cursa cu rogojini. Totodată, pentru omologarea primului record stabilit, vă relatăm cum s-a desfășurat prima cursă și care sînt condițiile regulamentare.

Scurt istoric (origine, tradiție): La început a fost Valea Călugăresc. Aici s-a făcut alimentarea. Apoi ne-a venit ideea. Adică de ce să existe curse de biciclete, de motocicletă, de mașini, și de căruțe nu? Ce, noi n-avem aceleași drepturi, nu circulăm pe aceleași drumuri?

De altfel, acest gen de curse are vechi tradiții: era la modă încă de pe vremea strămoșilor noștri, românii, după cum am văzut într-un film. Și ăia n-aveau căruțe ca ale noastre, ci doar niște pirlite de fațoane pe două roți și nici șosele așa bine astfaltate nu erau.

Condiții regulamentare: Se ia o șosea circulată intens și se așează pe lățimea ei două (sau mai multe) căruțe încărcate cu rogojini. (Se pare că ar fi posibilă încărcarea căruțelor cu zarzavaturi de exemplu, dar atunci — în mod sigur — n-ar mai fi cursa cu rogojini, ci cu totul altceva — cursa cu zarzavaturi.)

Desfășurarea istoricei curse inaugurale: După cum am amintit, cursa a început la Valea Călugăresc, unde s-a făcut alimentarea. Precizăm: a noastră, nu a cailor. Că ei nu beau Riesling. Primiș kilometri echipajele au mers hulubă lingă hulubă, deși aceasta a cerut eforturi deosebite din partea concurenților care aveau tendința să o ia în zig-zag. De la început cursa s-a bucurat de mare interes din partea conducătorilor auto aflați pe șosea, care opreau vehiculele și alăturându-se pietonilor, ne strigau cuvinte de încurajare, făcîndu-ne și semne cu mina și cu pumnul.

La sprintul din comuna Albești primul a trecut concurentul Bogdan, a cărui căruță se ușurase atît din cauza vitezei cît și din grija ca celălalt concurent, rămas pentru moment în urmă să nu piardă drumul. Un frumos exemplu de într-ajutorare sportivă. Ghidîndu-se după urma rogojinilor, concurentul Marin și-a strunit bîdivii și, într-un efort hotărît, l-a ajuns exact în comuna Loloiasca — unde cursa a fost oprită, fiind dotată cu frumoase premii în amenzi.

Pt. conf.
V. DUMBRAVA

VMOR • VMOR • VMOR •

PE ROȚI

raid în raioanele MIZIL și BUZAU

N-AU ȚINUT FRÎNELE

Șoferul Radu Ion de la cooperativa agricolă din Săpoca i s-a atras atenția cu cîteva luni în urmă că nu e ceva în regulă la motorul autocamionului. Dar i-a intrat pe o ureche și i-a ieșit pe cealaltă.

Merge mașina? Merge. Ghinionul lui este că a mers și cînd nu trebuia. În fața autocamionului era un copil. Radu Ion a apăsat pe frînă, dar mașina și-a continuat drumul provocînd un accident. N-au ținut frînele, însă șoferul a fost reținut într-un loc unde va avea timp să chibzuiască. Mașina nu a fost pusă la punct. El însă va fi.

Fără cuvinte... dar cu țic

Concurs PROVERBE ȘI ZICĂTORI

asta e!

Monolog care ar putea fi spus de șoferul Matei Ștefan de la C.A.P. Tomșani, sau de tractoriștii G.H. Constantin și I. Dobrin de la S.M.T. Ciorani.

Nae... hîc... adică eu... hîc... șofer la C.A.P., șofer de clasă, nene, nu orice... hîc. Lasă. nu mai trage matală cu oblonu' că nu ține. Păi, dacă mă vezi pe mine, cum iau curba pe două roți, scapi sarmău din furculiță! Asta e. Are băiatu' tehnică.

Sapte caroserii am schimbat pînă-acum. Și motorul n-are nici pă... hîc... Ultima am altoit-o pe un corcoduș... Esență slabă, ce să-i faci?

Și aripa e nouă. Aia din dreapta. E a patra. Ce vină am eu că nu pot mai mult?

Da' ia stai: ai auzit matală de prioritate? Cum? Ai văzut și-ntr-un film? Să-ți arate Nai prioritate. Lux, nu alta! Dacă nu ține de prima dată, te scot gratis din șanț. Am experiență. Asta e!

M-a dat și la gazetă. Pă mine și pă Gică Manivelă. Zicea că sîntem fotogenici. A scris și-n ziare, cam așa: „Unde e conștiința acestui șofer?” Auzi

matală, conștiința! Care conștiință, frate? Păi ce, eu am numai una? Îmi face semn pe drum, o iau în Buceag, fac conștiință cu ea și p-ormă alta! Că doar n-o s-o duc pîn-la Baia-Mare...

Ce spui matală? Că mi s-a urcat țuica la carburator? Nu ține, că am pus vin peste ea. Sînt deștept, este? Am fost eu și mai deștept, dar mi-a mai trecut... Acu sînt pe drojdie. Citeodată și pă fernet. Asta e!

Cum stau cu permisul? Păi, să vezi... Erăm după Dealu Mare... nu, nu la kilogram, la trei sferturi... Un mormoloc cu un „Fiat” în față, să fi avut o sută la oră...

Uite, frate, zic, cine mă ține pe mine în coadă... și trag la Buceag, pîn-la blană... L-am băgat în șanț p-ăla cu „Fiatu”... Acu' să văz dacă mă ghicește c-am fost eu, zic, și mă topesc.

Da mă ghiciră, și mi-au luat carnetul. Ca amintire.

DAN CONSTANTINESCU